

## ANALYS – Extremväders effekt på inflationen

Under juni och juli har västra Europa upplevt sin varmaste period någonsin. Delar av Frankrike, Spanien, Tyskland och Storbritannien har drabbats av stor brist på regn och omfattande torka, med dåliga skördar som följd. Värmeböljor och annat extremväder kan även påverka den svenska ekonomin, till exempel om det får livsmedelspriserna att stiga. I Riksbankens analyser finns dock inga tydliga effekter av väderstörningar på inflationen i Sverige.

I Europa riskerar priserna på spannmål, majs, solrosor, olivolja samt vissa frukter och grönsaker att stiga efter en varm sommar med torka som har minskat skördarna. Dessutom riskerar jordbruksproduktionen i Sydamerika, Asien och Afrika att drabbas av det återkommande klimatfenomenet El Niño som beräknas nå sin topp i slutet av året. Eftersom Sverige importerar många livsmedel finns det en risk att de högre livsmedelspriserna driver upp den svenska inflationen.

Extremväder i form av torka kan också påverka vattenvägarna och leda till störningar i den globala handeln.<sup>24</sup> Det kan även påverka energipriserna, men dessa effekter är inte säkerställda i den vetenskapliga litteraturen. En studie visar att väderfenomen orsakade av El Niño leder till högre och mer volatila energipriser och att dessa effekter sträcker sig över 6–16 månader.<sup>25</sup>

### Forskningen om vädrets effekter på inflationen är inte entydig

Vetenskapliga studier som analyserar de ekonomiska implikationerna av vädret fokuserar på temperaturavvikelser och extremväderhändelser, till exempel extremt höga eller låga temperaturer, torka och skyfall.

En studie som analyserar effekterna på priser i Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien mellan 1997 och 2023 visar att effekterna varierar kraftigt beroende på under vilken säsong temperaturen avviker.<sup>26</sup> Matpriserna stiger till exempel om temperaturen är extra hög under sommaren men faller när den är hög under andra säsonger. Studien visar dock att effekten på inflationen generellt sett är obetydlig.

<sup>24</sup> En studie visar till exempel att torkan i Panamakanalen 2022–2023 ledde till omfattande förseningar för båttrafiken, se P. Jung, K. Kim, A. Jo och J. Cho (2025), "Panama Canal Drought and Supply Chain Disruptions in Asia–United States Trade," ADB Economics Working Paper No. 822. En annan studie visar att låga vattennivåer i Rhen har varit förknippade med betydligt lägre produktion för den tyska industrin (se M. Ademmer, N. Jannsen och S. Möhle, (2020) "Extreme weather events and economic activity: The case of low water levels on the Rhine river", Kiel Institute Working Paper, No. 2155).

<sup>25</sup> Se P. Cashin, K. Mohaddes och M. Raissi (2017), "Fair weather or foul? The macroeconomic effects of El Niño", *Journal of International Economics* 106.

<sup>26</sup> Se M. Cicarelli, F. Kuik, och C. Martínez-Hernández (2024), "The asymmetric effects of temperature shocks on inflation in the largest euro area countries", *European Economic Review* 168.

I en annan studie noteras att de flesta länder i Europa använder betydligt mer uppvärmning än nedkyllning av fastigheter.<sup>27</sup> Varmare väder på hösten, vintern och våren minskar behovet av att värma upp fastigheter. Det kan leda till lägre priser på el och gas, vilket har en dämpande effekt på inflationen. Men författarna till studien noterar att det är svårt att förutse om avvikande temperaturer kommer att påverka inflationen uppåt eller nedåt.

En liknande studie från ECB, som även inkluderar utvecklingsländer, visar att högre priser på jordbruksprodukter efter höga temperaturer leder till högre inflation i utvecklingsländer.<sup>28</sup> Effekten är däremot inte signifikant i avancerade ekonomier vad gäller de totala jordbrukspriserna, och därför inte heller på inflationen. Detta beror förmodligen på att livsmedel väger mindre i inflationskorgen i avancerade ekonomier än i utvecklingsländer. En studie från IMF visar också att effekterna av extremväder i form av torka och stormar driver upp inflationen mer varaktigt i utvecklingsländer än i avancerade ekonomier. Detta eftersom utvecklingsländer är mer beroende av jordbruket, samtidigt som de har svagare infrastruktur och sämre institutionell kapacitet att hantera och återhämta sig från chocker än avancerade ekonomier.<sup>29</sup>

### **Sveriges import av livsmedel kan påverkas av globala väderstörningar**

Sverige importerar en stor mängd varor som i vissa fall är känsliga för väderstörningar. Om priserna stiger till följd av en global värmebölja kan det exempelvis leda till högre priser även i Sverige. Det finns indikationer på att priset på vissa jordbruksprodukter redan har stigit efter den varma sommaren i Europa 2026, men det är oklart om det verkligen beror på torkan och värmen.<sup>30</sup> Terminsprisinställningen på varor som är exponerade för extremväder, som sojabönor, vete, majs och ris, indikerar inte en större prisuppgång på sex månaders sikt än på en månads sikt.<sup>31</sup>

Diagram 34 visar hur importberoende och väderkänsliga olika svenska livsmedelsvaror är. Varje vara visas som en bubbla, och bubblans storlek speglar varans vikt i KPI. Bland annat visar diagrammet att kaffe ligger högst upp i högra hörnet, då det är en produkt som Sverige importerar och som är mycket väderkänslig. De livsmedelsvaror som har ett stort importberoende och i stor utsträckning är väderkänsliga utgör dock bara cirka 2 procent av den totala KPI-korgen.

<sup>27</sup> Se F. Lucidi, M. Pisa och M. Tancioni (2024), "The effects of temperature shocks on energy prices and inflation in the Euro Area", *European Economic Review* 166.

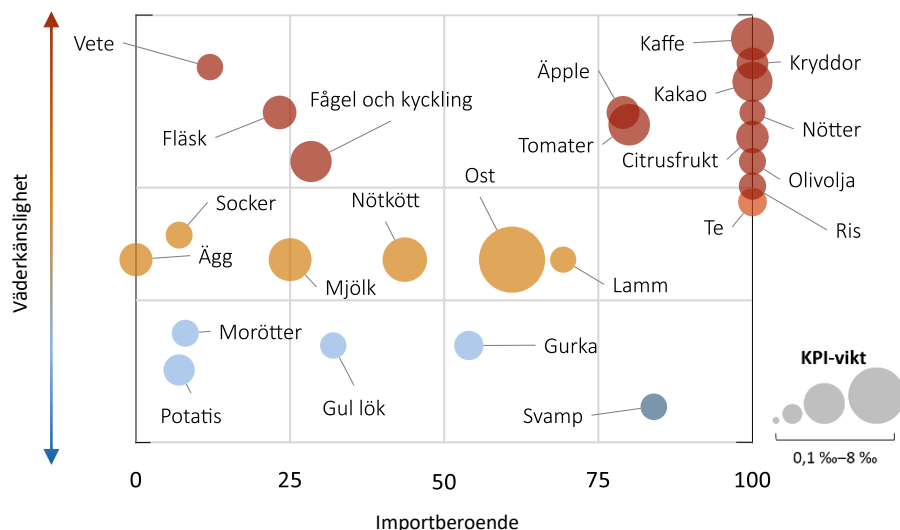
<sup>28</sup> Se D. Faccia, M. Parker, och L. Stracca (2021), "Feeling the heat: extreme temperatures and price stability", ECB Working Paper No 2626.

<sup>29</sup> Cevik, S., och J. T. Jalles (2023) "Eye of the Storm: The impact of climate shocks on inflation and growth." IMF Working Paper No. 2023/087.

<sup>30</sup> Priser på jordbruksprodukter avser Bloomberg Agricultural Index och The Economist Agriculture Food Price Index.

<sup>31</sup> Terminspriser för sojabönor, vete, majs, och ris avser data från CME Group, Euronext, och Intercontinental Exchange.

**Diagram 34. Livsmedelsvarors importberoende och väderkänslighet**  
 Procent (importberoende) och promille (KPI-vikt)



Anm. Diagrammet visar varornas importberoende (x-axeln, import som andel av konsumtionen) och väderkänslighet (y-axeln). Graden av väderkänslighet anges av färgen, där samma färg motsvarar samma känslighetsgrad oavsett placering på y-axeln: mörkblå = låg, ljusblå = medellåg, orange = medel, mörkare orange = medelhög och röd = hög. Bubblornas storlek är proportionell mot varans KPI-vikt (promille).

Källor: Jordbruksverket, SCB och Riksbanken.

Riksbankens analyser indikerar att globala temperaturavvikelser och extremväder inte har en direkt påverkan på Sveriges totala KPIF-inflation och livsmedelspriser. Svenska priser på enskilda kategorier av importvaror kan dock påverkas indirekt via de effekter som väderstörningar har på globala priser. Till exempel så stiger priserna på kaffe, kakao och el tydligt efter motsvarande prisökningar på den globala marknaden. Globala prisökningar kan emellertid också komma från fler faktorer än väderstörningar. Geopolitiska konflikter, förändringar i utbud och efterfrågan samt ökade energi- och transportkostnader är exempel på faktorer som kan bidra till högre priser.

Sammanfattningsvis så kan extremväder på kort sikt leda till tillfälliga prisökningar på vissa varor, men effekten på den totala inflationen är generellt sett mycket liten och endast indirekt i Sverige. På längre sikt finns det dock en risk för att klimatförändringar kan leda till mer frekventa och intensiva extremväder som kan påverka utbud och priser på livsmedel och energi. Det kan göra det svårare att förutse hur inflationen kommer att utvecklas. Riksbanken följer därför löpande utvecklingen på de globala marknaderna för livsmedel och energi och justerar prognoserna när det behövs.